

Motion till riksdagen

1987/88:Fö413

av Margareta Hemmingsson (s)

om värnpliktigas resor

Bakgrund

Under åren 1983-1985 genomfördes en omfattande översyn av försvarsmaktens reseverksamhet. Målsättningen var att minska kostnaderna för anställdas och värnpliktigas resor. Ett förslag från översynen var att inrätta en central reseorganisation.

För att få det beslutsunderlag man behövde och en handlingsfrihet inför framtiden, beslutade överbefälhavaren att genomföra en interimslösning. Denna innebar att en reseavdelning tills vidare inrättades vid försvarsstabens planeringssektion 4 från och med 1.7.1986. Interimslösningen skulle verka under så kort tid som möjligt.

Under tiden skulle lämpligaste organisationstillhörighet utredas. Så har också skett, dels i generalmajor Tamfeldts utredning "Personalfrågor inom försvarsmakten", dels i direktör David Lundquists utredning "Grundutbildningsvärnpliktigas ekonomiska och sociala villkor m. m.". Till dessa kan också läggas RRV:s rapport "Revision av värnpliktigas fria ledighetsresor", 1987-10-15.

Tamfeldt anser att kopplingen till FCF är den naturligaste och ger möjlighet att minska organisationen personellt. Lundquist anger å sin sida bl. a. att den centrala reseverksamheten till sin art inte passar in bland de uppgifter som planeringssektion 4 har att lösa. Båda utredarna framhåller vidare att det är angeläget att beslut i frågan tas så snart som möjligt.

Kostnaderna för värnpliktsresorna har enligt försvarsstabens egna uppgifter gått ner till ca 350 milj. kr. (1986/87). Detta innebär en besparing på ca 50 milj. kr. i förhållande till föregående budgetår. Under samma tid har dock kostnaderna för de anställdas resor ökat med ca 50 milj. kr.

Samtidigt som de lokala myndigheterna fått större ansvar för hanteringen av värnpliktsresorna, har den tillfälliga reseorganisationen vid försvarsstabens på mycket kort tid byggts ut från 2.5 till 10 personår. Kostnader för denna interimslösning är nu 4.3 milj. kr.

Konsekvenser för de värnpliktiga

Satsningen på det lokala kostnadsansvaret har inte bara varit positiv. Det finns en klar baksida i form av försämrade resestandard för de värnpliktiga. Som exempel kan nämnas bussresor från övre Norrland till Mellansverige och åter, en form av satsningar som ur flera aspekter är diskutabla. Denna

försämring och flera andra har påtalats av Sveriges centrala värnpliktsråd i en särskild skrivelse till försvarsministern. Om den värnpliktige inte kan nå bostadsorten samma kväll, vilket bör vara en huvudmålsättning, skall han ha möjlighet att få resa med normal komfort. Vid längre resor nattetid bör därför sovplats på tåg användas i stället för buss.

Ett ökat lokalt ansvar för resorna kräver självfallet anpassade regler som ger lokal myndighet stor frihet att bestämma hur värnpliktsresorna skall genomföras. De värnpliktiga får dock inte vara helt rättslösa. Det måste därför finnas centrala regler som tillförsäkrar den värnpliktige en viss förmänsnivå.

Åtgärder bör därför vidtas för att återinföra tidigare regel om rätt till flyg vid ressträckor över 80 mil samt förbud för busstransporter vid längre ressträckor än 50 mil.

Central reseorganisation för försvarsmakten

När det gäller den centrala reseadministrationen av värnpliktsresorna så har jag i tidigare motion hemställt att ansvaret för denna borde överlämnas till försvarets civilförvaltning. Skälet till detta var de besparingseffekter som ett sådant överförande skulle medföra. Enligt min mening har det inte framkommit något som talar mot detta förslag. Däremot har det under det gångna året inträffat en rad olika händelser som bekräftar att verksamheten bör överföras till försvarets civilförvaltning. Här avses bl. a. följande:

- Dir. David Lundquists utredning "Grundutbildningsvärnpliktigas ekonomiska och sociala villkor m. m."
- Generalmajor Tamfeldts utredning "Personalfrågor inom försvarsmakten"
- Riksrevisionsverkets rapport ang. revision av värnpliktsresor m. m.
- Försvarets civilförvaltnings skrivelse ang. korttidsförhyrning av bilar Budget/OK.
- Näringsfrihetsombudsmannens yttrande ang. hotellupphandlingen.
- Svenska officersförbundets och Officerarnas riksförbunds tvist ang. hotellavtalen.
- Statsanställdas förbunds skadeståndstalan ang. FRAB.
- Försvar för freds rapport ang. försvarets resor.
- Sveriges centrala värnpliktsråds skrivelser till försvarsministern.

De sakfrågor som bör besvaras och ligga till grund för ett beslut om placering av den centrala reseorganisationen är:

- Hur är arbetsfördelningen i försvaret?
- Vem skall syssla med verkställighetsuppgifter?
- Vem är bäst organiserad för att lösa sådana uppgifter?
- Vem har den bästa kompetensen för att lösa denna typ av uppgifter?
- Vem kan lösa uppgiften billigast?

Svaret på dessa frågor återfinns bl. a. i regeringens proposition 1986/87:36, där föredragande statsrådet Roine Carlsson anger följande: "Min grundinställning är att ÖB:s operation och programsamordnande

uppgifter skall prioriteras. Stöduppgifter inom det personal- och ekonomi-administrativa området bör kunna lösas av FCF.”

Mot. 1987/88
Fö413

Detta faktum kommer inte att ändras genom FU-88.

Uppgiften att ansvara för den centrala reseorganisationen inom försvaret bör därför överlämnas till FCF fr. o. m. 1 juli 1988.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reglerna för de värnpliktigas reseförmåner.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en överföring av administrationen av värnpliktsresorna och den centrala reseverksamheten till försvarets civilförvaltning.

Stockholm den 25 januari 1988

Margareta Hemmingsson (s)